

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMNÍ PRÁCE

Student: Vojtěch Beran

Oponent: Jan Žalský

Téma diplomní práce: PALMOVKA – Praha Libeň

Jaká opovážlivost! Tak by se dalo vypointovat setkání s panem Baumrukem z oddělení dopravních staveb odboru územního rozvoje a výstavby MČ P8. To bylo v době, kdy jsme kreslili parčík kolem Nové Libeňské synagogy. Ano, Palmovka není pro sraby.

Palmovka je dnes Křižovatkou dopravní. A zabývat se jí znamená prokousat se všemi těmi linkami tramvají, autobusů, omezeními danými metrem, pohybem lidí. Na druhou stranu by si Křižovatka zasloužila akademický pohled. A že to možné je, dokazuje stav k dnešnímu dni. Jakoby se najednou rozplynula nedotknutelnost tohoto dopravního uzlu ... a to zda auta mají jezdit přes Křižovatku po povrchu anebo tunelem bych nechal stranou ... pro práci Vojtěcha Berana to není podstatné.

Doprava dnes Palmovku ovládá. Jakoby byla jejím zajatcem. A přitom kolik je zde zbytečných tramvajových zastávek s názvem Palmovka vzdálených od sebe stovky metrů? A to vše v sousedství obřího autobusového nádraží, ze kterého dnes jezdí pět linek.

Snahou diplomanta je situaci zpřehlednit. Systematicky koncentruje zastávky kolem Křižovatky. Nádraží jednoduše ruší. Pravda, zapomněl přitom vydefinovat prostor pro odjezd těch zbývajících pěti autobusových linek, ale tento nedostatek mohou vyvážit třeba sympaticky, do nových domů, zakomponované výlezy z metra. A kdyby byl v tomto směru důsledný až do konce, zasloužil by si za vymýcení přístřešků a stavbiček kolem Křižovatky bouřlivý potlesk. Protože, jak smutné bylo, když z nitra země vyjela v roce 2017 další taková - skleněný výtah z metra. Konkrétně ten je umně v diplomové práci zakomponován do brány ústící do divoké zahrady.

Je velmi zajímavé, jak moc se vše změní zmenšením poloměru tramvajových kolejí na Křižovatce. V kombinaci se zúžením profilu ulice Na Žertvách, pak zbývá i místo pro dům - tržnici mezi Synagogou a Křižovatkou – který tam stál vždy. Synagoze se zpět navrátí ztracené krytí a prostranství před ní dostane opět bok.

Už součástí zadání byl předpoklad „od punktu k souvislostem“. Tedy záměrně se soustředit na Křižovatku a teprve pak k přílehlým částem města. Bylo na diplomantovi, aby sám vydefinoval rozsah řešeného území. Tedy toho co je nezbytné pro vytvoření přirozeného centra Dolní /jižní/ Libně.

Diplomant svoji pozornost rozšiřuje na území mezi Novou Libeňskou synagogou a křížením ulic Zenklova a Sokolovská /dříve Královská třída/.

Snaží se vytvořit městskou strukturu. Nikoli krajinu. Jeho snahou je vytvořit tradiční městskou zástavbu s ulicemi, náměstími, parky. Studuje historickou uliční síť, přibírá do hry i průběh bývalé železniční trati. Vědom si současných požadavků protkává území novou sítí volně interpretující tu původní. A Křižovatku obohacuje o ústí dvou ulic ve stopě bývalé železniční trati. Do této sítě vkládá tři domy.

Pomocí tří solitérních iniciačních domů a jedné brány ve zdi vytváří tři veřejná prostranství. Odvolává se při tom na Camilla Sitteho. Nikoli však na jeho kompoziční zásady při stavbě měst, ale zmiňuje jeho potřebu znát při kompozici veřejného prostranství zároveň náplň veřejných budov zde umístěných. Pak je možné stvořit charakter budov i místa. Já bych doplnil: obraz místa. Tak jak jej definuje Kevin Lynch.

Inu není solitér jako solitér. Líbí se mi fyzický model, kde Vojtěch na tři domy použil různé materiály. Rozdíly mezi domy drží i v kolážích. Škoda, že rozdíly mezi domy nejsou rozvinuty více. Třeba tezí Léona Kriera o členitém městském panoramatu dosaženým nadstandardními výškami pater staveb veřejných. A škoda, že po vzoru Nollého nevytvořil plán s půdorysy veřejně přístupných budov.

Náměstím před a mezi navrženými budovami dává jména. Na radničním náměstí je městský palác s kinem. Ten je charakteristický vysunutým piano nobile. Výškově tvoří přechod mezi novou dominantou naproti a rozestavěnou radnicí. Prostranství je vhodně doplněno sochami koňů, to nevím. Mezi náměstím Arnošta Lustiga a Pekařským náměstím je veřejná tržnice. Ta je po formální stránce zvládnuta nejlépe. Předobrazem jí byly specifické střechy koželužských domů. Do Radničního a Pekařského náměstí ústí nejvyšší ze tří budov sevřená novými ulicemi. Ty stavbě dávají specifický úzký tvar. Jejich snížená střední část pak ponechává dálkové pohledy na radnici. Naproti je brána do divoké zahrady, bývalého židovského hřbitova obehnaného zdí. Je s podivem, jak brána pomáhá utvářet veřejný prostor stejně jako loubí navržené kolem výškové budovy i paláce.

Potvrzuje tak tezi, že chodec vnímá veřejný prostor do výšky první římsy. S výrazně menším úspěchem pak prostranství osazuje diplomant stromy.

K domům pak většinou dojíždí bloková zástavba. Někde více /např.: blok obepínající domy při Zenklově ulici/, někde méně /např.: ulice za synagogou/ úspěšně. Většinou však vhodně zakomponovává stávající solitérní stavby a areály: rozestavěnou radnici, supermarket a stavebniny při Voctářově ulici stejně jako tovární areál naproti bývalé Rustonce. Vždy však vědomě v souladu s myšlenkou, že nejsou důležité domy, ale to co je mezi nimi.

Výtvarný talent diplomant dokazuje svými kolážemi. A vlastně nevdí, že jsem nenalezl v diplomní práci fotorealistické zákresy stejně jako řezy, zmíněné v zadání. Co mi však chybí je jasně vydefinované řešené území. Velikost území se na jednotlivých zobrazeních liší. Není zřejmý rozsah. Plynojem na záběru stejně jako na modelu jednou je, v situaci pak ne. A přitom je tak důležitý.

Jinak jsem se zamiloval do úvodních symetrických koláží. A přiznávám, že shledávám něco poetického na pojmu periferie. A koláž s ozrcadlením boudy pro řidiče tramvají v ulici Na Žertvách považuji pak za soběstačné svěží dílko. I přesto, že má v práci dokládat ten špatný princip. Jistě. Palmovka nyní je Andělem let devadesátých.

Práce na díle člověka změnil. Vyžaduje to soustředění, vhodnou metodu a místo, kde pracovat lze. Jakoby nebyl podstatný výsledek, ale proces. Při zaobírání se touto diplomní prací na to myslím neustále. Utvrdilo mě v tom i osobní setkání s Vojtěchem. On byl ten, kdo při setkání věděl. Ušel obří kus cesty. A v tom tkví rozdíl mezi tvorbou a aplikováním. To že nezbyl čas na náležité vycizelování odevzdání je omluvitelné.

Nepochybuji o tom, že Vojtěch Beran bude architektem, který se neztratí. Těším se na jeho další práce a přeji mu, ať jej nasazení neopustí. Jeho diplomní práci navrhuji ohodnotit stupněm A, tedy výborně.